

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ПІВДЕННЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

19.06.2025р.

Одеса

№ 65/27-рк/к

**Комунальне підприємство «Добробут»
Кривоозерської селищної ради**

вул. («Інформація з обмеженим доступом»)

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. Предмет рекомендацій

- (1) Дії комунального підприємства «Добробут», які полягають у встановленні для споживачів строку дії та строку видачі технічних умов на приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання, які не відповідають вимогам Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України «Про затвердження Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України» від 27.06.2008 № 190, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.

2. Суб'єкт господарювання, якому надаються рекомендації

- (2) Комунальне підприємство «Добробут» Кривоозерської селищної ради (далі – КП «Добробут», Підприємство) (згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань ідентифікаційний код юридичної особи (*«Інформація з обмеженим доступом»*), місцезнаходження: (*«Інформація з обмеженим доступом»*)).
- (3) Відповідно до відомостей, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом діяльності КП «Добробут» за кодом КВЕД (*«Інформація з обмеженим доступом»*).
- (4) У розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Добробут» є суб'єктом господарювання.

3. Процесуальні дії

- (5) Відповідно до статей 3, 7, 12, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктів 3 та 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, Південним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) здійснювався в межах Миколаївської області державний контроль за дотриманням суб'єктами господарювання законодавства про захист економічної конкуренції на регіональному ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (6) Відділенням надіслано вимогу про надання інформації КП «Добробут» від 05.02.2025 № 65-02/542е та у відповідь отримано інформацію та документи листом від 21.02.2025 № 10 (вх. № 65-01/567 від 26.02.2025).

4. Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (7) Відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика) здійснено аналіз та дослідження становища КП «Добробут» на ринку послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.

4.1. Об'єкти аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (8) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

4.1.1. Суб'єкт господарювання

- (9) Згідно з пунктом 3.4 Методики визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установлення переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють), споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).
- (10) КП «Добробут» є суб'єктом господарювання згідно із Законом України «Про захист економічної конкуренції».
- (11) Об'єктом аналізу є КП «Добробут» – суб'єкт господарювання, який надає послугу з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.

4.1.2. Конкретний товар (продукція, товари, послуги), який випускається, постачається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання

- (12) Об'єктом аналізу є послуга з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище

4.2.1. Перелік товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання

- (13) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначитися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які

мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

- (14) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Добробут», є послуга з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.
- (15) Відповідно до пункту 4.2. Методики визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

4.2.1.1. Споживчі характеристики

- (16) Відповідно до підпункту 4.2.1 пункту 4.2. Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (17) У відповідності до частини першої статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення»):
- централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (18) Згідно зі статтею 23 Закону України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» підприємства питного водопостачання та централізованого водовідведення мають право видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення.
- (19) Відносини, що виникають у процесі приєднання/підключення до водопровідно-каналізаційних мереж, регулюються Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190 (у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 19.04.2021 № 97, який набув чинності 13.07.2021), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (зі змінами) (далі – Правила користування).
- (20) Відповідно до термінів, визначених Правилами користування, технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення – комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
- (21) Порядок приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначено розділом III Правил користування.
- (22) Пунктами 1, 2 Розділу III Правил № 190 передбачено, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання.
- (23) Для забезпечення водопостачанням та водовідведенням будівельних майданчиків (на час будівництва об'єкта) видаються технічні умови на тимчасове підключення та укладаються тимчасові угоди з водопостачання та водовідведення за тимчасовою схемою на період будівництва.
- (24) Відповідно до пункту 9 розділу III Правил № 190 технічні умови повинні включати:
- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;

- обсяг та тиск води, режим водопостачання;
 - обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
 - рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
 - місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
 - умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
 - графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
 - термін дії технічних умов.
- (25) Згідно з пунктом 10 розділу III Правил № 190 технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.
- (26) Після виконання робіт з приєднання (врізки) до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та встановлення засобів обліку води укладається договір про надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (27) Основною споживчою властивістю послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання є їх надання суб'єктом господарювання, який надає послугу з централізованого водопостачання, тобто у даному випадку КП «Добробут».
- (28) Послуга з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання за споживчими характеристиками має своє функціональне призначення та визначені фізичні, технічні та експлуатаційні характеристики. При цьому послуга з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання є частиною технологічного процесу надання послуги з централізованого водопостачання, тобто є складовою цієї послуги.
- 4.2.1.2. Умови споживання**
- (29) Умови споживання послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання визначені пунктами 3-6 розділу III Правил №190. Так, зокрема, для одержання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживач подає виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення заяву та перелік документів, передбачених пунктом 3 цього розділу.
- (30) Згідно з пунктом 6 розділу III Правил №190 за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.
- (31) Отже, передумовою надання, зокрема послуги з централізованого водопостачання є видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.
- 4.2.1.3. Умови реалізації**
- (32) Згідно з пунктом 28 частини першої статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» господарська діяльність з надання послуги централізованого водопостачання підлягає ліцензуванню.

- (33) КП «Добробут» здійснює господарську діяльність з централізованого водопостачання на підставі ліцензії серії АЕ № 186429, виданої Миколаївською обласною державною адміністрацією 26.06.2013.
- (34) Послуга з централізованого водопостачання надається із застосуванням певних інженерних мереж та згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» віднесені до сфери діяльності суб'єктів природної монополії.
- (35) КП «Добробут», здійснюючи діяльність з централізованого водопостачання, є суб'єктом природної монополії та віднесено до Зведеного переліку природних монополій, розміщеного на офіційному сайті Антимонопольного комітету України <https://www.amcu.gov.ua> станом на 18.03.2025.
- (36) Послуга з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання надається на платній основі.
- (37) Для отримання послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання споживач надає виконавцю послуги з централізованого водопостачання перелік документів, визначених пунктом 3 розділу III Правил користування, та документ, що підтверджує оплату послуги (квитанцію, платіжне доручення тощо).
- (38) За результатами розгляду заяви та доданих документів виконавець послуги з централізованого водопостачання у визначеній Правилами №190 строк видає споживачу технічні умови.
- (39) Процедура укладення договору про надання послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання чинними нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, не передбачено.

4.2.1.4. Ціна

- (40) Відповідно до пункту 7 розділу III Правил №190 собівартість послуги з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.
- (41) Розрахунок вартості технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання здійснюється виконавцем послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, виходячи із собівартості надання послуги та податку на додану вартість.
- (42) Порядок визначення вартості технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання на даний час не врегульовано жодними нормативно-правовими актами, тобто на цю послугу діє вільне ціноутворення.
- (43) Отже, виходячи з наведеного, товаром є послуга з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.

4.2.2. Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (44) Приєднання до систем централізованого питного водопостачання здійснюється відповідно до технічних умов, виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання.
- (45) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання.

- (46) Виробником (виконавцем) послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання є КП «Добробут».
- (47) Споживачами послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримувати від КП «Добробут» послугу з централізованого водопостачання.

4.3. Визначення товарних меж ринку

- (48) Враховуючи, що централізоване водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання здійснюється на платній основі, ця послуга є товаром.
- (49) Послуга з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання за споживчими властивостями, умовами використання, технічними характеристиками тощо не має товарів – заміників.
- (50) Отже, за таких обставин товарними межами ринку є послуга з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (51) Відповідно до пункту 1.3. Методики територіальні (географічні) межі ринку - територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (52) Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (53) Положеннями пункту 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 22.03.2017 № 307 (далі – Ліцензійні умови), визначено:
- система централізованого водопостачання - комплекс об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води споживачам;
 - місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).
- (54) З урахуванням зазначеного, характерною особливістю послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання даної послуги є наявність діючих систем централізованого водопостачання.
- (55) Згідно з інформацією, наданою КП «Добробут», ним у 2023 - 2024 роках та 2025 році надавалась/надається послуга з централізованого водопостачання в межах території селища Криве Озеро Первомайського району Миколаївської області, де розташовані

діючі водопровідні мережі, які йому належать або ним використовуються (експлуатуються).

- (56) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання є територія селища Криве Озеро Первомайського району Миколаївської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які належать або використовуються (експлуатуються) КП «Добробут».

4.5. Часові межі ринку

- (57) Відповідно до пункту 1.3. Методики часові межі ринку - час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (58) Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (59) Виходячи із положень статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» пропозиція та попит на відповідні товари мають існувати протягом певного часу.
- (60) Згідно з інформацією КП «Добробут», протягом 2023 - 2024 років КП «Добробут» видавало технічні умови на приєднання до мереж з централізованого водопостачання; у 2025 році (на час надання інформації до Відділення) споживачі не звертались за отриманням таких технічних умов.
- (61) Строк дії цих технічних умов становить один рік. Отже, технічні умови, видані КП «Добробут» у 2024 році, є діючими у 2025 році станом на відповідну дату. При цьому споживачі у разі наявності наміру одержувати послугу з централізованого водопостачання, не маючи чинних у 2025 році технічних умов, можуть звернутись до Підприємства щодо отримання технічних умов на приєднання до мереж централізованого водопостачання.
- (62) Споживачі, які мають намір приєднатись до послуги з централізованого водопостачання в територіальних (географічних) межах селища Криве Озеро Первомайського району Миколаївської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які належать або використовуються (експлуатуються) КП «Добробут», можуть звернутись для отримання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання лише до КП «Добробут», оскільки це підприємство є єдиним суб'єктом господарювання, який надає вищезазначену послугу.
- (63) Вказана послуга надавалася/надається КП «Добробут» у досліджуваній період 2023-2024 років та січня-червня 2025 року, тобто структура ринку залишалася незмінною.
- (64) Отже, часовими межами ринку послуги з централізованого водопостачання у частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання є проміжок часу, що охоплює період 2023-2024 років та січня-червня 2025 року.

4.6. Визначення потенційних конкурентів

- (65) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання:
- які мають матеріально — технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості;
 - які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку;
 - нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (66) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії», природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару

в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).

- (67) Суміжний ринок – товарний ринок, що перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (68) Відповідно до статті 7 Закону України «Про природні монополії» в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (69) Статтею 10 Закону України «Про природні монополії» визначено, що суб'єкти природних монополій зобов'язані, зокрема забезпечувати надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва у порядку та строки, встановлені законодавством.
- (70) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг, зокрема, послуг з централізованого водопостачання є суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання.
- (71) Таким чином, лише на виконавця комунальних послуг, зокрема послуг з централізованого водопостачання, покладається обов'язок з видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого водопостачання.
- (72) Зважаючи на специфіку послуги з централізованого водопостачання та її технологічну особливість, надання зазначеної послуги можливе лише при наявності спеціального обладнання для організації її надання, отримання дозволу на спеціальне водокористування та ліцензії на провадження господарської діяльності з надання послуги з централізованого водопостачання.
- (73) Внаслідок технологічних особливостей послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання, а також, враховуючи те, що ринок централізованого водопостачання є в стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.
- (74) З огляду на зазначене, у КП «Добробут» протягом 2023 - 2024 років та січня – червня 2025 року відсутні конкуренти на ринку послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання в територіальних межах селища Криве Озеро Первомайського району Миколаївської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які належать або використовуються (експлуатуються) КП «Добробут».

4.7.Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (75) Згідно з пунктом 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (76) Отже, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на досліджуваний ринок є: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних коштів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання, а також наявність власних або орендованих

мереж, необхідність отримання ліцензії на надання послуги з централізованого водопостачання, отримання спеціального дозволу на водокористування тощо.

4.8. Встановлення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (77) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку в нього немає жодного конкурента;
 - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (78) Ураховуючи вищезазначене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Добробут» протягом 2023 - 2024 років та січня – квітня 2025 року на ринку послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання в територіальних (географічних) межах селища Криве Озеро Первомайського району Миколаївської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які належать або використовуються (експлуатуються) КП «Добробут», є таким, що має ознаки монопольного (домінуючого) з часткою 100 %, оскільки не мало жодного конкурента на цьому ринку.

5. Нормативно-правове регулювання

- (79) Відповідно до статті 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання» (до 07.08.2023 Закон України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення») підприємства питного водопостачання та централізованого водовідведення мають право, зокрема видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення.
- (80) Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови - це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які мають відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогашіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та електронних комунікацій.
- (81) Згідно з частиною другою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває в її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно із поданою нею заявою. Технічні умови надаються протягом 10 робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.
- (82) Наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 27.06.2008 № 190 затверджені Правила користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627, що діють у редакції наказу Міністерства розвитку громад та територій України від 19.04.2021 № 97 (далі – Правила №190), які визначають порядок користування системами централізованого питного водопостачання та водовідведення населених пунктів України.
- (83) Правила №190 є обов'язковими для всіх споживачів, які отримують послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення (далі - споживач), та суб'єктів господарювання, що провадять господарську діяльність у сфері централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення та мають у власності, господарському віданні або оперативному управлінні об'єкти, системи

централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, і з якими суб'єктом господарювання укладено договір на отримання послуг з централізованого водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення), замовників послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

- (84) Розділом III Правил № 190 врегульовано питання приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (85) Відповідно до пункту 1 Розділу III Правил № 190 приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2), виданих виконавцем послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання.
- (86) Згідно з пунктом 4 Розділу I Правил № 190 технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення - це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогашіння) та/або централізованого водовідведення.
- (87) Пунктом 3 Розділу III Правил № 190 визначено, що для одержання технічних умов споживач подає виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення такі документи:
- заяву;
 - опитувальний лист (додаток 3);
 - ситуаційний план з визначенням місця розташування земельної ділянки на відповідній території - в масштабі 1:500 із зазначенням підземних інженерних комунікацій (при необхідності);
 - копії документів, які підтверджують право власності або користування земельною ділянкою;
 - вкопювання з містобудівної документації зі схемою прив'язки до систем водопостачання та водовідведення, яка пропонується;
 - копію дозволу на спеціальне водокористування та копію спеціального дозволу на користування надрами (у разі наявності обов'язку щодо їх отримання);
 - розрахунок витрат водоспоживання і водовідведення об'єкта згідно з діючими нормами, завірений підписами керівника проєктної організації та замовника;
 - у разі наміру замовника приєднатися до водопровідної мережі та/або мережі водовідведення, які не належать виконавцю послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, додатково надається погодження (згода) власника цих мереж.
- (88) Пунктом 6 Розділу III Правил № 190 передбачено, що за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.
- (89) Відповідно до пункту 8 Розділу III Правил № 190 строк дії технічних умов складає три роки з дня їх надання у разі неприєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення.
- (90) Згідно із пунктом 9 Розділу III Правил № 190 технічні умови повинні включати:
- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
 - обсяг та тиск води, режим водопостачання;

- обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
 - рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
 - місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
 - умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
 - графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
 - термін дії технічних умов.
- (91) Згідно з пунктом 10 розділу III Правил № 190 технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.
- (92) Відповідно до пункту 1 Розділу IV Правил № 190 не допускається будь-яке самовільне приєднання об'єктів водоспоживання до діючих систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (включаючи приєднання до будинкових вводів, внутрішньобудинкових мереж або до мереж споживачів).
- (93) Пунктом 2 Розділу IV Правил № 190 передбачено, що самовільним приєднанням до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення вважається, зокрема приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, здійснене за відсутності технічних умов.

6. Обставини, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

- (94) Згідно з рішенням виконавчого комітету Кривоозерської селищної ради від 19.04.2021 № 488 «Про затвердження калькуляції розробки та видачі технічних умов водопостачання та підключення водопостачання Комунального підприємства «Добробут», яке є діючим, вартість розробки та видачі технічних умов на водопостачання становить 642,60 грн. Також цим рішенням затверджено форму технічних умов на приєднання об'єктів до мереж централізованого водопостачання.
- (95) Згідно з інформацією КП «Добробут», наданою листом від 21.02.2025 № 10 (вх. № 65-01/567 від 26.02.2025), протягом 2023-2024 років Підприємством видано 11 технічних умов на приєднання об'єктів до мереж централізованого водопостачання; загальна сума коштів за надані послуги складає 14196,60 гривень.
- (96) КП «Добробут» надало Відділенню вибірково копії технічних умов на приєднання об'єктів до мереж централізованого водопостачання селища Криве Озеро Первомайського району Миколаївської області, виданих Підприємством у 2023-2024 роках.
- (97) Відділенням встановлено, що у формі технічних умов на приєднання об'єктів до мереж централізованого водопостачання, затверджених вищезазначеним рішенням виконавчого комітету Кривоозерської селищної ради від 19.04.2021 № 488, та безпосередньо у технічних умовах на приєднання об'єктів до мереж централізованого водопостачання, виданих Підприємством у 2023-2024 роках, зазначається, що технічні умови дійсні на протязі року з моменту видачі.
- (98) У вказаному вище листі Підприємство також зазначило, що технічні умови діють протягом одного року з моменту видачі.
- (99) Така вимога міститься в технічних умовах на приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання, виданих, зокрема споживачам:

- («Інформація з обмеженим доступом»)) у лютому 2023 року на об'єкт за адресою: вул. («Інформація з обмеженим доступом»));
 - («Інформація з обмеженим доступом»)) у квітні 2023 року на об'єкт за адресою: вул. («Інформація з обмеженим доступом»));
 - («Інформація з обмеженим доступом»)) у квітні 2023 року на об'єкт за адресою: вул. («Інформація з обмеженим доступом»));
 - («Інформація з обмеженим доступом»)) у квітні 2023 року на об'єкт за адресою: вул. («Інформація з обмеженим доступом»));
 - («Інформація з обмеженим доступом»)) у серпні 2023 року на об'єкт за адресою: вул. («Інформація з обмеженим доступом»));
 - («Інформація з обмеженим доступом»)) у жовтні 2023 року на об'єкт за адресою: вул. («Інформація з обмеженим доступом»));
 - («Інформація з обмеженим доступом»)) у жовтні 2023 року на об'єкт за адресою: вул. («Інформація з обмеженим доступом»));
 - («Інформація з обмеженим доступом»)) у серпні 2024 року на об'єкт за адресою: вул. («Інформація з обмеженим доступом»));
 - («Інформація з обмеженим доступом»)) у вересні 2024 року на об'єкт за адресою: вул. («Інформація з обмеженим доступом»));
 - («Інформація з обмеженим доступом»)) у жовтні 2024 року на об'єкт за адресою: вул. («Інформація з обмеженим доступом»));
 - («Інформація з обмеженим доступом»)) у жовтні 2024 року на об'єкт за адресою: вул. («Інформація з обмеженим доступом»)).
- (100) Натомість відповідно до частини сьомої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника або підприємства, установи чи організації, які надали такі технічні умови, крім випадків, передбачених цим Законом.
- (101) Також пунктом 8 Розділу III Правил № 190 визначено, що строк дії технічних умов складає три роки з дня їх надання у разі неприєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення. При цьому чинним законодавством не передбачено зменшення такого строку дії технічних умов.
- (102) Отже, встановлення КП «Добробут» у виданих ним технічних умовах на приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання положень щодо зменшеного строку дії технічних умов, а саме - на протязі року з моменту їх видачі, не відповідає вимогам законодавства.
- (103) З огляду на те, що рішенням органу місцевого самоврядування (виконавчого комітету Кривоозерської селищної ради) встановлена відповідна плата за розробку та видачу технічних умов на приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання, то у разі якщо споживач, з певних причин, не використає протягом року такі технічні умови, він буде змушений нести необгрунтовані додаткові фінансові витрати у вигляді повторної сплати коштів у розмірі 642,60 грн. через необхідність знову отримувати такі технічні умови у КП «Добробут», оскільки з їх отриманням пов'язано розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем зокрема, централізованого питного водопостачання згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами, що є обов'язковим для виконання замовником-споживачем.
- (104) Натомість якщо б у технічних умовах на приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання КП «Добробут» було встановлено строк дії технічних умов у відповідності до вимог законодавства, який має складати три роки з дня їх надання у разі неприєднання об'єкта, зокрема до систем централізованого питного водопостачання, це унеможливило б виникнення ситуації, за якої споживач, за відсутності законних підстав, буде змушений нести додаткові фінансові витрати у

розмірі 642,60 грн. через необхідність знову отримувати такі технічні умови у КП «Добробут».

- (105) Згідно з інформацією КП «Добробут», наданою листом від 21.02.2025 № 10 (вх. № 65-01/567 від 26.02.2025), після подачі споживачем всіх необхідних документів для виготовлення технічних умов для приєднання до центральної водомережі Підприємство видає технічні умови протягом 15 робочих днів.
- (106) Натомість пунктом 6 Розділу III Правил № 190 передбачено, що за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуги з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.
- (107) Отже, встановлення КП «Добробут» збільшеного строку видачі споживачу технічних умов, а саме - протягом 15 робочих днів, замість встановлених законодавством 10 робочих днів, не відповідає вимогам законодавства.
- (108) Аналізом змісту вищезазначених технічних умов на приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання Відділенням встановлено, що у даних технічних умовах не зазначається конкретна дата видачі технічних умов, а зазначається лише певний місяць року, що може призводити до видачі таких технічних умов у строк, визначений КП «Добробут» на власний розсуд, в тому числі призвести до затягування строку видачі технічних умов.
- (109) Збільшення КП «Добробут» строку видачі споживачам технічних умов на приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання, що не відповідає вимогам законодавства, може призводити до безпідставного затягування видачі технічних умов, а відтак до неможливості отримання споживачами у цей час послуги з централізованого водопостачання.

7. Антиконтурентні наслідки дій КП «Добробут»

- (110) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (111) Оскільки наслідком встановлення КП «Добробут» для споживачів строку дії та строку видачі технічних умов на приєднання об'єктів до систем централізованого водопостачання, які не відповідають вимогам Правилам № 190 та Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», може бути понесення споживачем необґрунтованих додаткових фінансових витрат та безпідставне затягування строку видачі технічних умов, такі дії КП «Добробут» можуть призвести до обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів.
- (112) Така поведінка КП «Добробут» є можливою лише внаслідок відсутності вибору для споживачів інших виконавців послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.
- (113) Саме завдяки ринковій владі КП «Добробут» має можливість нав'язувати споживачам власні умови під час видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання, які не передбачені нормами чинного законодавства, для можливості отримання послуги з централізованого водопостачання, що може мати наслідком обмеження прав та ущемлення інтересів споживачів послуги.

- (114) Така поведінка притаманна саме монопольному утворенню, оскільки у взаємовідносинах із суб'єктом господарювання, що має монопольну владу, споживачі його послуги знаходяться з ним у нерівних умовах, змушені погоджуватись на всі вимоги та умови для можливості отримання послуги та фактично позбавлені захисту своїх прав та законних інтересів.

8. Неможливість вчинення КП «Добробут» дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (115) Наявність у суб'єкта господарювання монопольного (домінуючого) становища на ринку не є протиправним, однак такий суб'єкт господарювання має усвідомлювати можливість певного обмеження своєї діяльності з точки зору дотримання законодавства про захист економічної конкуренції, визначати свою поведінку на основі пріоритету прав споживачів та у будь-якому разі не створювати умови, які породжують або можуть породжувати порушення їх прав та ущемлення інтересів.
- (116) Разом з тим, зазначені дії були б неможливими за умови існування значної конкуренції на ринку, оскільки КП «Добробут», відчуваючи конкурентний тиск, прагнуло б задля утримання споживачів надавати послугу на умовах більш вигідних за умови конкурентів, а споживачі мали б можливість обирати між кількома надавачами послуги, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого надавача такої послуги. Відповідно, підприємство у такому випадку могло б істотно втратити свою ринкову частку та, як наслідок, прибуток від своєї діяльності.

9. Висновки

- (117) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (118) Зловживання монопольним (домінуючим) становищем відповідно до пункту 2 статті 50 цього Закону визнається порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (119) Враховуючи, що КП «Добробут» протягом 2023 - 2024 років та січня – червня 2025 року на ринку послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання в територіальних (географічних) межах селища Криве Озеро Первомайського району Миколаївської області, де розташовані діючі водопровідні мережі, які належать або використовуються (експлуатуються) КП «Добробут», має ознаки монопольного (домінуючого) з часткою 100 %, оскільки КП «Добробут» не має на цьому ринку жодного конкурента, дії КП «Добробут», які полягають у встановленні для споживачів строку дії та строку видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання, які не відповідають Правилам користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України «Про затвердження Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України» від 27.06.2008 № 190, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку надання послуги з централізованого водопостачання в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання.

(120) Згідно з частиною першою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи Антимонопольного комітету України мають право надавати рекомендації органам влади, органам місцевого самоврядування, органам адміністративно-господарського управління та контролю, суб'єктам господарювання, об'єднанням стосовно припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цих порушень і умов, що їм сприяють, а у разі, якщо порушення припинено, - щодо вжиття заходів для усунення наслідків цих порушень.

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтями 7, 12, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 із змінами, адміністративна колегія Південного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Комунальному підприємству «Добробут» Кривоозерської селищної ради (ідентифікаційний код юридичної особи («Інформація з обмеженим доступом»)) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, викладені у цих рекомендаціях, зокрема шляхом:

- вжиття заходів, які б забезпечили встановлення строку дії та строку видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання у відповідності до вимог Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України «Про затвердження Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України» від 27.06.2008 № 190;

- інформування споживачів, які отримали технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання, умови яких в частині строку дії цих технічних умов не відповідають вимогам законодавства, про можливість внесення змін щодо строку їх дії у відповідності до вимог законодавства.

Зазначаємо, що відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за умови виконання положень цих рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України не розпочинатиме провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Про результати розгляду рекомендацій необхідно повідомити Південне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **упродовж двох місяців з дня їх отримання** з наданням документів, підтверджуючих виконання рекомендацій.